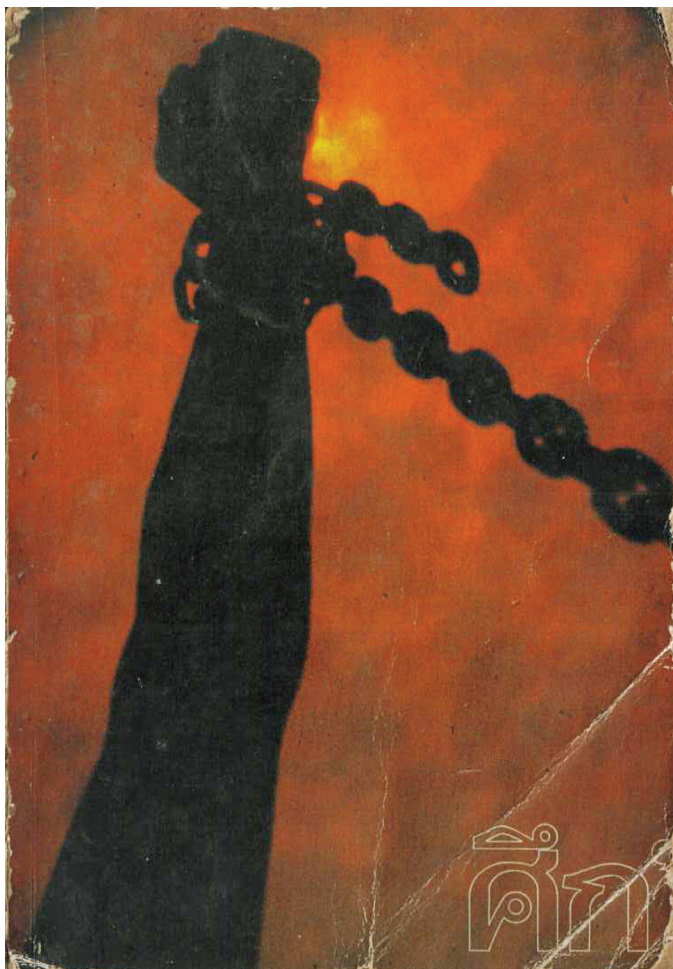


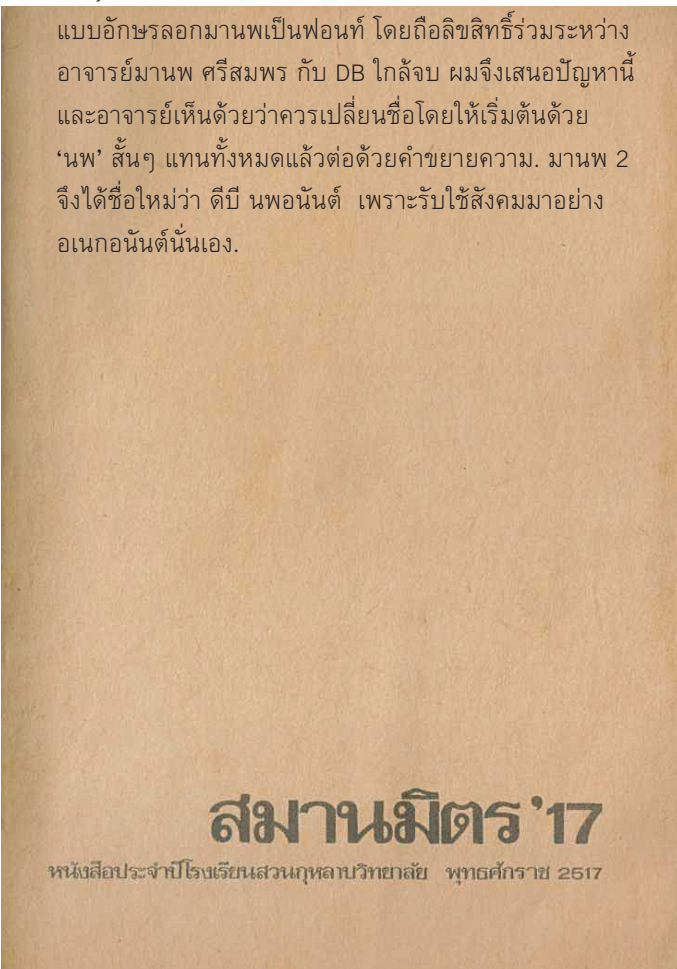
ดีบี นพอนันต์ เบอร์ 2 ที่ไม่เป็นรองใคร

DB NopAnan คือฟอนท์ใหม่ที่ทำเพิ่มเติม
จากแบบตัวอักษรลอก ‘มานพ 2’
อันเลื่องชื่อในอดีต

‘ศึก’ หนังสือประจำปี 2517
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
ใช้ มานพ 2 เป็นตัวปลูกเร้า



ถึงแม้ มานพ 2 จะเป็นอักษรลอกยอดนิยมเลื่องชื่อ
ในอดีตก็ตาม แต่หากเรานักออกแบบรุ่นเก่าที่เคยชุด
มานพ 2 มากับมือ จะมีสักกี่คนที่ยังจำชื่อได้? ไม่ใช่เพราะ
ความจำเสื่อมหรือเป็นอัลไซเมอร์แต่อย่างไร? เหตุผลง่าย ๆ
คือ แบบอักษรลอกที่ชื่อ มานพ มีมากมาย ตั้งแต่ มานพ 1,
2, 3... ไปจนถึงมานพ 21! ตัวเลขนั้นบอกได้แค่ลำดับที่ผลิต
ออกมาขายแต่ไม่สามารถระบุลักษณะหรือที่มาของฟอนท์
นั้นๆ ให้เราสามารถจดจำได้. ดังนั้น เมื่อโครงการพัฒนา
แบบอักษรลอกมานพเป็นฟอนท์ โดยถือลิขสิทธิ์ร่วมระหว่าง
อาจารย์มานพ ศรีสมพร กับ DB ไกล่จิบ ผมจึงเสนอปัญหา
นี้และอาจารย์เห็นด้วยว่าควรเปลี่ยนชื่อโดยให้เริ่มต้นด้วย
‘นพ’ สั้นๆ แทนทั้งหมดแล้วต่อด้วยคำขยายความ. มานพ 2
จึงได้ชื่อใหม่ว่า ดีบี นพอนันต์ เพราะรับใช้สังคมมาอย่าง
อเนกอนันต์นั่นเอง.



Of all the display faces with loop terminals,
one that really stood out in the recent past was
Manop 2 which was a masterpiece of Mr Manop
Srisomporn.

A dry-transfer type of three decades ago,
Manop 2 featured slightly rounded letterforms
with smooth transition between the horizontals
and stems, perfect bowls (as in 3l and 3n), and
slant cuts on the end strokes of จ, ฦ. Its wider
glyphs and heavy stems gave it a look of
stability and respectability. The font enjoyed a
burst of popularity with the publishing trade
before fading away; it is found today on old
store name plaques. This was in contrast to its
contemporary, Sumkan 8, whose recognition has
endured up to the present as digitized type.

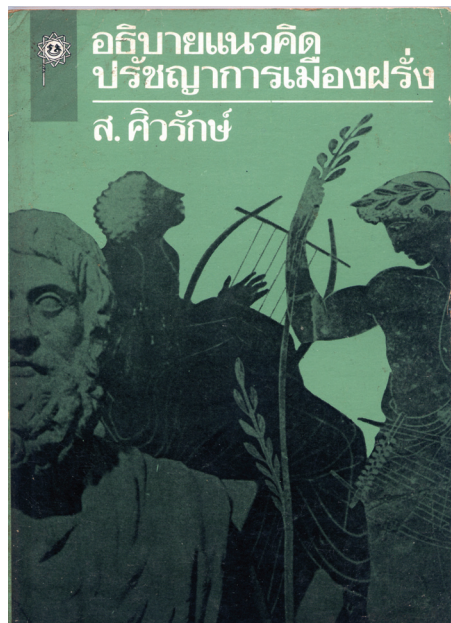
DB NopAnan was created to bring back the
memories of Manop 2. Only minor adjustments
on the original design have been carried out; for
example, the protracted tops of tall vowels, i.e.
the ไ ใ, are made shorter to avoid overlapping
with a preceding character. (The old forms,
however, are still available on the font's glyph
palette.) The makeover font comes in six styles
including Light, Bold and Italic. The letters and
numerals of its Roman style are reshaped
to have slant cuts on horizontal curves
(like a, c and 2, 3)

Following an agreement with the original
designer, the names of all DB makeovers from
him will be prefixed with “Nop”, and ended with a
descriptive word. Since “Anan” means “profusion
or abundance,” NopAnan comes to connote its
profuse use during the font's heyday.



สาเหตุที่ทำให้ มานพ 2 เป็นตัวดิสเพลย์ไทยมาตรฐาน
ที่ได้รับความนิยมอย่างสูงในบรรดาแบบตัวดิสเพลย์จาก
แผ่นอักษรลอกด้วยกันเพราะให้สัมผัสเสียงที่หนักแน่นน่าเชื่อถือ.
มานพ 2 เป็นอักษรฐานค่อนข้างกว้างประกอกับมีเส้น
แนวตั้งหนา จึงให้ความรู้สีกมั่นคง. ส่วนโค้งเชื่อมต่อระหว่าง
เส้นหนากับเส้นบางเป็นไปอย่างประณีต. ดูจากขมวดม้วน
ของตัว ม และหยักปากของตัว ก จะพบการเปลี่ยนน้ำหนัก
เส้นจากหนาสู่บางเป็นไปอย่างต่อเนื่องไม่มีอาการสะดุด
เหมือนเสียงพูดที่ฟังราบรื่นมันใจได้. ถ้าย้อนกลับไปดูหนังสือ
พอกเก็ตบุ๊คยุคเฟื่องฟูสมัย 14 ตุลา ดู จะพบ มานพ 2
อยู่หลายต่อหลายปก. นอกจากในวงการสิ่งพิมพ์ยังขยายไปสู่
ธุรกิจทำป้ายอย่างรวดเร็ว ตั้งแต่ตัวเล็อกจากแผ่นพลาสติก
ที่ใช้กับป้ายห้องแถวไปจนถึงตัวโลหะเป็นป้ายอาคารมากมาย
ในกรุงเทพฯ นับว่า มานพ 2 ผ่านร้อนผ่านฝน มาอย่าง
ยาวนานจริงๆ!

‘อธิบายแนวคิดปรัชญาการเมืองฝรั่ง’ (บริษัท เคล็ดไทย จำกัด
พิมพ์ครั้งที่สอง 2523) ชื่อหนังสือ ชุดด้วยตัวอักษร มานพ 2
เข้าใจว่าตัวอักษร ร และสระ ะ ห มด
ตัว ร ต้องตัดต่อจากตัว ฐ จึงดูกว้าง และสระ ะ
เข้าใจว่าทำจากตัว ฤ, ฦ โดยตัดปลายบนในแนวตั้ง
จึงดูไม่เข้ากับตัวอื่น



กขขคคฌงจฌขขฌฌญญฎฐฐฒฒณดตถทธนบป
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ

DB NopAnan Light

กขขคคฌงจฌขขฌฌญญฎฐฐฒฒณดตถทธนบป
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ

DB NopAnan

กขขคคฌงจฌขขฌฌญญฎฐฐฒฒณดตถทธนบป
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ

DB NopAnan Bold

ผฝฟฟภมยรฤลภวศษสหฬอฮ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz

ผฝฟฟภมยรฤลภวศษสหฬอฮ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz

ผฝฟฟภมยรฤลภวศษสหฬอฮ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz

๐๑๒๓๔๕๖๗๘๙
0123456789

๐๑๒๓๔๕๖๗๘๙
0123456789

๐๑๒๓๔๕๖๗๘๙
0123456789

จ ล ว อ สำคัญ 8 a c

พิมาย หนา

อย่างไรก็ตามเป็นเรื่องเหลือเชื่อที่กลับไม่พบหลักฐานว่ามีใครทำ มานพ 2 เป็นฟอนท์ PostScript ใช้มาก่อน (อาจจะมีคนในวงการป้ายโฆษณาทำไว้ใช้เอง?) จึงหายหน้าหายตาไปจากการสื่อสารสิ่งพิมพ์และสื่อดิจิทัล ไม่เหมือนแบบอักษรลอก ‘สำคัญ 8’ (โดยสำคัญ โกศลวัฒน์) ซึ่งเกิดในยุคสมัยเดียวกัน ทว่ามีคนทำเป็นฟอนท์ไว้ให้ใช้. มานพ 2 จึงถือเป็นแบบอักษรลอกตัวแรกๆ ของ อ.มานพ ที่ผมอยากจะพัฒนาเป็น Opentype.

DB NopAnan น้ำหนักปรกตินั้น ปรับปรุงแก้ไขจาก มานพ 2 น้อยมาก เช่น สระหน้า ใ ใ ใ ของเดิมที่มีส่วนบนยื่นล้ำหน้าออกไปมากนั้น ถูกปรับแก้ไขหดสั้นเข้ามาเพื่อหลบสระบนและวรรณยุกต์ที่กำกับพยัญชนะตัวข้างหน้า. (ใ ใ ใ ต้นแบบยังคงอนุรักษ์ไว้ โดยหาได้จาก Glyph Palette ของฟอนท์)

การแก้ไขเล็กๆ น้อยๆ บางส่วนทำขึ้นเพื่อผลต่อการอ่าน เช่น ระยะของขีดสระ ี ที่ถูกขยายเพิ่มขึ้น หรือการพยายามให้ช่องไฟโปร่ง (กว่าที่นิยมชุดขีดๆ ในยุคก่อน) เพื่อให้ไม่ว่าจะใช้เป็น subhead ขนาดเล็กในสื่อสิ่งพิมพ์ (รวม E-book) ที่ต้องดูใกล้ หรือใช้เป็น headline ขนาดเล็กกับสื่อที่ต้องดูไกล ก็อ่านง่ายเหมือนกัน. จากระยะช่องไฟที่เพิ่มขึ้นจึงต้องลดความกว้างของอักษรบางตัวลงเล็กน้อย เช่น ร เพื่อไม่ให้ดู

โปรงเกินไป. ตัวเลขไทยของเดิมของมานพ 2 มีขนาดค่อนข้างเล็กเมื่อเทียบกับตัวพยัญชนะทั่วไป จึงทำการขยายขนาดขึ้นพอสมควรให้อ่านง่ายขึ้นเมื่อถูกใช้ในขนาดและระยะการอ่านที่เข้าขั้นวิกฤติ.

ปลายเส้นบนอักษรชุด มานพ 2 ทุกตัวที่เขียนกลับไปข้างหน้า (เช่น จ, ล, ว, อ) ถ้าสังเกตให้ดีจะพบว่าถูกตัดในแนวทลาดเข้าหากกลางตัวอักษรเล็กน้อย แทนการตัดตามแนวนอนแบบอื่นๆ ที่พบเห็นได้ทั่วไปในยุคตัวพาดหัวแบบเขียนมือที่เกิดขึ้นก่อนหน้านี้ จึงคงไว้โนฟอนท์ใหม่.

มองในแง่ตัวดิสเพลย์ ไม่ว่าจะเป็น มานพ 2 เดิม หรือฟอนท์ DB NopAnan เมื่อเทียบกับ EAC Pimai Bold แล้ว ล้วนดูเนียนกว่า EAC Pimai Bold เพราะอาจารย์มานพสร้าง EAC Pimai Bold ภายใต้อั้ขอจำกัดให้เป็นตัวหนาของตัวคอมพิว ‘พิมาย’ เดิม ซึ่งมีต้นกำเนิดมาจากตัว “เนื้อโมโนไทป์” ของไทยวัฒนาพานิช. ใครที่ชอบใช้ EAC Pimai Bold (หรือ UPC Browallia Bold นั่นเอง) เป็นตัวพาดหัว ผมแนะนำให้ลองใช้ DB NopAnan แทนดู เพราะนอกจากจะมีชุดสระบน, วรรณยุกต์ ขนาดเดียวประหยัดที่กว่าแล้ว ยังมีน้ำหนักบางและหนาเพิ่มให้ใช้พร้อมตัวเอน รวมเป็น 6 สไตล์. อีกทั้งชุดอักษรโรมัน และชุดตัวเลขอารบิกของมันยังถูกทำขึ้นใหม่เป็นพิเศษให้มีปลายเส้นโค้งบน (และล่าง) เช่น a, c, 2, 3 ตัดเอนลาดเข้ากลางลำตัวอักษรเหมือนของชุดอักษรไทย มานพ 2 ต้นแบบ.

มานพ 2 อาจเป็นรอง สำคัญ 8 บ้างตรงที่น้ำหนักเส้น เพราะสำคัญ 8 เส้นหนาสม่ำเสมอ ต่างจาก มานพ 2 ที่หนักเอา เบาสู้. แต่ DB NopAnan ทั้งชุดรวมกันย่อมไม่เป็นรองสำคัญ 8 เท่าไร เพราะตัว Bold หมดหนักไม่แพ้ สำคัญ 8 แถมยังมีตัว Light เป็นหมดแฉับเก็บคะแนน.

มานพ เบอร์ 2 จึงไม่เป็นรองใครอีกต่อไปในโลกยุคดิจิทัล!

มานพ 2 มาจากไหน?

ตัว มานพ 2 นั้น อาจารย์มานพ ศรีสมพร ใช้แบบตัวเรียงพิมพ์ตะกั่วเดิมที่ชื่อ ฝรั่งเศสดำ เป็นตัวตั้งต้น. เมื่อค้นหนังสือ ‘ตัวอย่างอักษรคอมพิวเตอร์’ (นิยมเรียกสมัยนั้นสั้นๆ ว่าตัวคอมพิว) ของบริษัท พับบลิกโฟโต้และโฆษณา จำกัด คุณจะพบแบบตัวคอมพิวตระกูล ฝ.ศ. พิมพ์เรียง

3 คอลัมน์ในหน้าแรกสุด คือ ฝ.ศ. A1, ฝ.ศ.หนา A3 และ ฝ.ศ.ดำ A4 (ไม่ปรากฏรหัส A2 สงสัยลาป่วย!) แล้ว A4(ที่ไม่ใช้กระดาษถ่ายเอกสาร) ต้นแบบ มานพ 2 นั้นต่างจาก A1 ที่เป็นต้นแบบ UPC Angsana ตรงไหน?

ใครมีฟอนท์ UPC Quakerlady ซึ่งอนุรักษ์มาจากตัว A4 ที่ว่านี้ ลองพิมพ์ตัว อ, ย ของมันเทียบกับ

อ, ย ของ UPC Angsana ดู จะเห็นว่าของ UPC Quakerlady หรือ A4 หรือ ฝ.ศ.ดำเดิม (เปลี่ยนชื่อไปเรื่อยเพราะถูกยุบเทคโนโลยีเหมือนพรรคการเมืองที่ถูกยุบพรรค!) นั้น เส้นล่าง อ, ย จะแบนอยู่บนเส้นฐาน ไม่โค้งเหมือนของ UPC Angsana หรือ ฝ.ศ. ธรรมดาเดิม ซึ่งลักษณะนี้ตรงกับ อ, ย ฐานแบนของ มานพ 2. ถ้าลองพิมพ์ตัว ก ของ UPC Quakerlady เทียบกับของ UPC Angsana จะพบว่าปากตัว ก ของมันจะหยักเข้าออกในแนวเฉียงเป็นเส้นโค้ง (ไม่มีลักษณะเส้นนอนขีดตรงแบบ ก ของ UPC Angsana) ตัว ก ของ มานพ 2 ก็ได้รับการถ่ายทอดพันธุกรรมนี้มาด้วย.

จะว่าไปแล้ว ถ้าเราพิจารณาภาพรวมของ มานพ 2 กับ ฝ.ศ.ดำ จะพบว่ามิจุดร่วมที่ชัดเจนเพียงว่าเป็นตัวอักษรมีหัวม้วนกลมที่มีน้ำหนักเส้นแบบหนักเบา (เส้นตั้งหนา เส้นนอนบาง) ส่วนถ้าเจาะจงรายละเอียดกันทีละตัวจะพบว่า มานพ 2 พัฒนาไปเป็นตัวของตัวเองมาก โดยเฉพาะปลายเส้นบนของอักษรที่เขียนกลับไปด้านหน้า เช่น ล, อ จะมีลักษณะบานหนารับกับเส้นหน้า ไม่ได้เรียวแหลมแบบฟอนท์กลุ่ม ฝ.ศ. ทุกตัว.

แล้ว ดีบี นพอนันต์ มาจากไหน? DB NopAnan ได้มาจากการแกะแบบตัวอักษรลอก มานพ 2 ของ สยามวาลา รวมกับหนังสือเก่าๆ ที่ใช้ มานพ 2 จนครบ. ทั้งนี้เนื่องจากต้นแบบอักษรลอกแทบทุกชุดที่อาจารย์มานพทำไว้นั้น ส่วนใหญ่ได้สูญหายไปแล้ว.

ก อ ย
ฝ.ศ. (UPC Angsana)

ก อ ย
ฝ.ศ. ดำ (UPC Quakerlady)

ก อ ย
มานพ 2